

Národní sbírka slabikářů v Pedagogické knihovně J. A. Komenského [1]

Autor:

- [VANÍČKOVÁ MAKOSOVÁ, Edita](#) [2]

Číslo:

- [2022, ročník 31, číslo 1](#) [3]

Rubrika:

- [Trendy v knihovnách](#) [4]

Klíčová slova:

- [Národní pedagogická knihovna a muzeum J. A. Komenského](#) [5], [slabikáře](#) [6]

Region:

- [01 Praha](#) [7]

Napadlo vás někdy, jak vzniklo přirovnání „tváře jako slabikáře“? U nás v knihovně už to nyní víme. Na konci ledna se nám totiž v rámci akce nazvané Národní sbírka slabikářů sešlo několik beden slabikářů a učebnic.

Akviziční výzva aneb Nemáte na půdě „červené slabikáře“?

Na počátku této netradiční akviziční výzvy, kterou na přelomu roku organizovala [Pedagogická knihovna](#) [8], stál povzdech historiků [Pedagogického muzea](#) [9], že jim ve sbírkách chybí „červené slabikáře“. Někteří z pamětníků si na jejich podobu ještě možná vzpomenou. Slabikáře autorského týmu editorky Jarmily Hřebejkové vydávané Státním pedagogickým nakladatelstvím v 50. a 60. letech vycházely v mnoha vydáních. Měly velmi výraznou červenou obálku, budovatelský étos a ilustracemi je doprovodil výtvarník Václav Junek. A právě vzhledem k tomu, že slabikáře vycházely ve statisícových nákladech a v mnoha vydáních, naše úvahy vedly k tomu, že řada těchto slabikářů možná leží na půdách bývalých žáků, jejich dětí a dnes již i vnuků.

Proto jsme vyzvali veřejnost, zda by nebyla ochotna takový rodinný poklad věnovat do sbírek Pedagogického muzea.

**NÁRODNÍ PEDAGOGICKÉ
MUZEUM A KNIHOVNA
J. A. KOMENSKÉHO**

prodlouženo do konce ledna 2022

vyhlašuje

**NÁRODNÍ
SBÍRKU
SLABIKÁŘŮ**

a starých učebnic

**Máte doma staré slabikáře, čítanky či učebnice?
Chcete jimi obohatit naše sbírky?**

Od 29. 11. do 23. 12. 2021

vám vaši starou knihu vyměníme za novou!

**Knihy od vás rádi přijmeme v Pedagogické knihovně J. A.
Komenského, Jeruzalémská 12, Praha 1, půjčovna 2. patro.**

V knihovně dodržíme všechna hygienická opatření.

[10]

Plakát k akci Národní sbírka slabikářů

Unikátní sbírka historických učebni a slabikářů

Naše knihovna buduje po již více než sto let unikátní sbírku historických učebnic a slabikářů. V současné době obsahuje více než 80 tisíc exemplářů. Do speciální sbírky pedagogické knihovny dokumentující učebnicovou tvorbu se řadí jak učebnice pro všechny typy škol poskytující základní a střední vzdělání, tak vysokoškolské učebnice a skripta, dále pak teoretické publikace, učební plány a metodické příručky.

Historická část učebnicové sbírky zahrnuje kromě ojedinělých cizojazyčných publikací v originále z konce 18. století rozsáhlý fond učebnic vyučovacích předmětů různých typů a stupňů škol vydávaných na historickém teritoriu českých i slovenských zemí po celé 19. století a v první polovině 20. století. K učebnicím matematiky, katechismu, humanitních, výchovných, esteticko-výchovných a přírodovědných předmětů sestaveným v českém, německém a slovenském jazyce se řadí učebnice národnostních menšin žijících na našem území a okrajově i učebnice zahraniční provenience. Fond pedagogické knihovny obsahuje retrospektivní bibliografie českých učebnic všech významných vyučovacích předmětů z období od první poloviny 19. století do počátku 50. let 20. století. Právě podle těchto bibliografií postupujeme dnes při výběru titulů k digitalizaci. Ve fondu učebnic nalezneme i více než 750 slabikářů, které tvoří dvě základní sbírky. Do první z nich patří historické slabikáře z let 1547–1950, do druhé pak slabikáře z období od roku 1950 po současnost.

Akviziční výzvu jsme proto neomezovali pouze na staré slabikáře, ale rozšířili jsme ji též na exempláře učebnic vydaných do roku 1989.

Do knihovny a muzea přibýlo téměř 700 nových exemplářů

Zájem veřejnosti byl velký. Jistě pomohla i [reportáž České televize](#) [11], která byla odvysílána v hlavním zpravodajském pořadu.

[12]

Z natáčení reportáže České televize

Lidé přinášeli nejen jednotlivé knihy, ale často i celé soubory. Nezřídka nám věnovali i sbírkové předměty, např. staré dřevěné penály, školní sešity i různé rarity, např. dokument udělující třídní důtku či soubory cvičných písmen.

Do fondu knihovny a muzeálních sbírek jsme takto získali 690 exemplářů, které nyní procházejí kontrolou restaurátorského oddělení. Zhruba polovina knih bude zařazena do unikátního fondu historických učebnic, které knihovna zpřístupňuje prezenčně a výjimečně i absenčně svým čtenářům. Druhá část obohatí sbírky Pedagogického muzea J. A. Komenského a stane se součástí stálé expozice dějin pedagogiky.

[13]

Některé cenné úlovky, včetně žádaného „červeného slabikáře“

Naše poděkování směřuje všem, kteří nám svým darem přispěli.

Obrazový doprovod pochází z Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského.

URL zdroje: <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/narodni-sbirka-slabikaru-v-pedagogicke-knihovne>

Odkazy

- [1] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1/narodni-sbirka-slabikaru-v-pedagogicke-knihovne>
- [2] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/autori/vanickova-makosova-edita>
- [3] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/prohlizet-cisla/2022-rocnik-31-cislo-1>
- [4] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/rubriky/trendy-v-knihovnach>
- [5] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/narodni-pedagogicka-knihovna-muzeum-j-komenskeho>
- [6] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/klicova-slova/slabikare>
- [7] <https://bulletinskip.osvobozena-knihovna.cz/vsechna-cisla/regiony/01-praha>
- [8] <https://www.npmk.cz/knihovna>
- [9] <https://www.npmk.cz/muzeum>
- [10] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova1.jpg>
- [11] https://ct24.ceskatelevize.cz/3425570-muzeum-a-knihovna-hledaji-historicke-slabikare?fbclid=IwAR2vRs1U1H1X0KPH-AVNDyFBjWjykJUEPqjZm_JUHMdSsQspMixbUGiIQk
- [12] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova3.jpg>
- [13] <https://bulletinskip.skipcr.cz/sites/default/files/images/905/vanickova2.jpg>